

Leopold ja Osvald

- kuin kalat veneessä

Suomalaisen undergroundin kehdestä, Turusta, ponnistavat Leopold ja Osvald. Nämä kaksi entistä partiopoikaa ja nykyistä ikuista opiskelijaa ovat lähtöisin Mikko Kalajoen kynästä. Sanaleikkejä työvä kaksikko naljailee Turun Ylioppilaslehden sekä Pahkasian sivuilla. L&O pääsivät myös EU-vaaliesitteeseen innostamaan nuoria äänestämään, tosin tunnetuin tuloksin. Sarja on ainakin Turussa kerännyt ympärilleen jonkinasteista kulttimainetta, sekä ihailijoita että vihailijoita. Kalajoki uskoo vahvasti sarjansa tulevaisuuteen, mutta mitä miehelle itselleen kuuluu?

Kuva: Timo Vennonen

Vesa Kataisto

Mitä nyt minusta olisi kertomisen arvoista - olen 27-vuotias, aivan oikea Filosofian Maisteri. Porvarilliseksi päätykseni suunnittelen mainontaa. Hyvänä harrastukseni on sarjakuvien piirtäminen. Näin minua voisi luonnehtia, Kalajoki hahmottaa.

Kiinnostukseni sarjakuviin juontaa juurensa lapsuudenkotiini, jossa sarjakuvia pidettiin arvossa. En osannut vielä lukea, mutta hankin ekoista viikkoraajoista Asterixit joita isä luki mulle. Rupsesi harmittamaan, kun isä nauroi vitseille itsekseen kesken lukemisen - oli pakko opetella lukemaan. Jippo-lehti oli yksi ensimmäisistä lukemistani, muistan erityisesti Aave-Artturin ja Urho Tulitukan.

Itse olen piirtänyt aina, sarjakuvia. Ensimmäisiä oli Länne miehen seikkailut, jota tein joskus neljä-viisivuotiaana. Aloin suhtautua sarjakuvantekoon vakavammin 80-luvun puolivälis-

sä, 13-14 vuoden ikäisenä. Taas saa kiittää sukulaisia, erityisesti tätiäni, joka on kirjastoihmisiä - meillä on kulttuuriaktiivinen suku - sitä kautta tutustuin herkässä vaiheessa Pahkasikaan ja Tapiiriin. Jälkimmäisen ekat numerot olivat kova sana. Sarjakuvastuon lehtiä tuli myös seurattua, Kuplaa ja Kannusta eritoten.

Huomasin, että Suomessa tehdään koko ajan myös sellaista sarjakuvaa, mitä ei sanomalehdissä näe, harrastelijapohjaisia sarjoja. Tietty nimet tulivat tutuiksi. Juba oli silloin alkuvaiheessaan, P.A. Manninen ja Pentti Nuortimo olivat nuorta piirtäjää ilahduttavia nimiä. Tulihan se Sami Toivonenkin sieltä aika varhain esille lahjakkuutena. Mauri Kunnakselta sain ehkä eniten vaikutteita, luettelee Kalajoki.

Huopakynät roskeihin

Kehitykseni oli aika normaalia. Kun sai tietää, miten sarjakuvia oikeasti tehdään, huopakynät ja ruutupaperit lensivät roskeihin. Ryhdyin harjoittelemaan siveltimen, tussiterän ja tussipullon avulla piirtämistä. Se oli samanlaista kuin musiikin kanssa touhuaminen, oppi soittamaan, alkoi etsiä juuriaan ja suhtautua asioihin entistä laaja-alaisemmin. Tuli tällainen "nuori vihainen mies" -vaihe.

Juttujen kertominen oli tärkeää. Mä olen aina kirjoittanut juttuja, pakinoita, parodioita, tehnyt omia lehtiä. Kirjoittaminen on mun vahvempi puoleni, sarjakuva on siihen vain yksi kerronnan väline. Piirtäjänä mulla on enempi amatööriasenne, kun varsinaista alan koulutusta ei ole.

En ikinä saanut pienlehteä valmiiksi asti jäädessäni itsekritiikin suuren voiman lytistämäksi. Jossain Kaltsu Kallion Punaisessa Banjossa sekä

muutamissa muissa oli jotain sarjoja. Tiukimpia hetkiä oli se, kun Suuren Kurpitsan tai Sarjainfon pienlehtipalstoilta löysi nimensä ohimennen sivulauseessa mainittuna. Turun Tienoo oli eka oikea sanomalehti, joka julkaisi strippejä ja maksoi niistä vielä rahaa, mikä on tällaiselle sikakapitalistille muistettavan arvoisen seikka.

Leopold ja Osvald syntyivät 90-luvun alussa, sivariaikana, kuulovammaisten ammattikoulun asuntolan yövalvojana ollessa. Ne vaan olivat sellaiset tutunoloiset hahmot. L&O ovat ajan kuluessa muuttuneet vähän crinäköisiksi, mutta kyllä niistä yhä näkyvät Freak Brothers ja Nyrok City -vaikutteet.

Kunnaksen ja Sheltonin ohella tietenkin Crumb, Peter Bagge ja Joakim Pirinen ovat kolahtaneet. Hunt Emersonin vaikutus näkyi siinä, että tulee piirrettyä sekaan kaiken maailman hassuja yksityiskohtia, puhuvia objekteja. Joku mulle tarkkaavaisena huomautti, etten "saa hahmoja ja puhukuplia ikinä mahtumaan ruutuun sisään, vaikka muuten piirränkin ihan kohtalaisesti".

Hahmojen luonteista

Osvald on oma lukunsa, läpeensä kynninen, suorastaan nihilisti välillä. Joskus itsekin huomaa sen Sheltonin Freewheelin' Franklinin siellä taustalla. Aika paljon se sanoo sen mitä mä itse ajattelen, mutta osaan sivistyneenä ihmisenä pitää turpani kiinni.

Päällisin puolin Leopold on yksinkertainen kuin Helsingin metrokartta, se osapuoli duosta jota aina kusetetaan ja joka ymmärtää asiat väärin. Toisaalta kumpikään ei ole mikään täydellinen sönnköidiootti. Ehkä niissä on sellaista piilevää sarkasmia, tilaisuuden tullen

sanon säilällä sivaltaajaa, joka on peräsin aika monelta tuntumaltani ihmiseltä. Oikeasti L&O ovat sivistyneitä kuin mitkä, tyypillisiä n:nen vuoden humanistioiskelijoita, hiukan kulttuuripieruja.

L&O aloittivat uransa vuonna 1993 partioliippukunnan lehdessä. Meinkin oli läpeensä armotonta kreisihuumoria ja nopearytmistä verbaalilytitystä. "Samaan aikaan toisaalla" -tyyppiä tein 1993 - 97 vakituisesti Varsinais-Suomen partiopiirin lehteen keran kuussa ilmestyvää nimetöntä yhden sivun sarjaa, joka oli hiukka cri tyylinen. Tosin siinäkin oli sama logiikka kuin nykyään on L&O:ssa, että jos joku tuttu kaveri teki tai sanoi jotain tyhmää, niin varmasti päätyi sarjaan. Yhden miehen lempeää terroria ympäristöä kohtaan. Lopetin sen, kun siitä ei maksettu mitään, heh.

Yritin Leopoldia ja Osvaldia Turun Ylioppilaslehden, kun ne mielestäni sopivat sinne - olin kyllä suunnitellut vakavampiakin sarjoja, filosofisempia juttuja. Tuntui vaan, että tällainen anarkistisempi sarja sopisi Tylkkäriin. Hyvin ne tuntuvat istuvan, jutut toimivat, vaikka ei itse enää ole niin aktiivisesti mukana opiskelijamaailmassa. Joku huomasi runsaasti viittauksia kulttuuriin. (Kulttuurihistoriaa lukenut Kalajoki viljelee runsaasti lainoja mm. mikrohistorioitsijoilta.)

Ovathan ne sellaisia pop- ja rock-kulttuurisia juttuja. Kun ei enää itse jaksaa istua kapakoissa, voi piirtää hahmot sinne istumaan, se on sellainen laiskan miehen keino. On hyvä kommentoida asioita sarjakuvien kautta. Voisihan sitä kirjoittaa yleisönosastoonkin, mutta kuka niitä juttuja nyt ottaa vakavasti.

Toisaalta sarjakuva on viihdettä, jossa vaiheessa korostettiin liaksi sarjakuvan laitteellisuutta. Eurooppalainen

Pikkuilmoituksia

ANKKISTIT RY.

B5
36 s.

Vaikka Ankaa luetaan Suomessa enemmän kuin missään muualla maailmassa, ovat Disney-, Barks-, Rosa-, ym. fanit olleet ilman omaa yhdistystä tai lehteä jo vuosikymmeniä. Monista maissa fanien yhteistoiminta on ollut vilkasta jo kauan. Fanilehtiä, fanzineita, on ilmestynyt useita. Ruotsalaisilla on NAF(k)uren, tanskalaisilla Carl Barks & Co., saksalaisilla Der Donaldist, norjalaisilla Donaldisten, USA-laisilla Duckburg Times, The Carl Barks Collector ym. Kotooman tilanteen korjaamiseksi meillä on nyt Ankkistit ry:n toimesta Ankkalinnaan pamaus. Yhdistyksen jäseneksi liittymällä saat vuoden 1999 aikana ilmestyvät 3 numeroa. Toimi näin:

maksu jäsenmaksu 45,- tilille: Merita 164930-2617

kirjota tiedonantaja-osaan nimesi, osoitteesi ja tunnus JM99

Lisätietoja:

Timon Ronkainen
VO-työ 52 a 26
20540 Turku
timoro@hotmail.com

ja

Mike Pohjola
Kupitankani 45 as 9
20700 Turku
050-523 83 99
mikep@ku.fi

1999 sis: Miten Ankaa käännetään, USA-laiset D-lehdet, italialainen D-sarjatuotanto ym. ym.
Irtto numeroita hyvin varustetuista sarjakuvadivareista. 15 mk.

Tiedätän väk?
Tiedätän sarjakuvaa?

Käytä ensimmäisiä tehoseksi jättimäisiä ja lähetä lopputulos tykylle POLE+in. Aikaa sinulla on marraskuuh alkuun asti.

POLE F+4, 100 sivunen, neliväripainettu, noin A5-kokoinen albumi, tulee sisältämään sarjakuvien lisäksi myös lyhyen esittelytekstin ja omakuvan kaikista tekijöistä. Mukaan vaihtu sarjakuvittajat saavat valmistaa albumin tekijänsä kappaleen tai pan.

Kyysle vapaasti lisää: mallek@rasia.fi

POLE / Marko Kalliolehti
Mustikkakorvenkatu 4-6 as 6
43100 SAARJÄRVI

GLÖMP3 30 MK

UUSIA KOTIMALLA SARJAKUUKA

STRESS PRESS
HYTTÄLÄNKIE 9
33500 KOKKOLA
SURLSH-G ÖMP3

sarjakuva, Manara ym., ei ole mulle niin kolahtanut. Viihdettähän se kaikki on - jos ihminen haluaa ilmaista itseään, kirjoittaa, piirtää, maalata, säveltää, jne., ja joku viihtyy jonkun toisen itseilmaisun avulla, niin hyvä.

- Ei kukaan koko ikäänsä jaksa soittaa kellaribändissä, enkä usko, että Leopold ja Osvaldkaan tulevat jäämään vain Tylkkärin sivuille. Ehkä pitää vähän hioa särmiä - toisaalta onhan Jubakin aika hyvin saanut pitää linjansa.

- Mulle tulee kyllä ihan rocktähti-olo jo siitä, kun kapakassa joku haluaa esitellä minut sarjakuvapiirtäjänä tyttöystävälleen. Kalajoki punastelec.

- Porvarillinen päätyö sitoo, joten piirtäminen tahtoo jäädä aika vähille. Suomen oloissa ei ilmeisesti ole realistista ajatella elättävänsä itsensä kokonaan sarjakuvilla, mutta ehkä puolipäiväisesti. Kun jää eläkkeelle, voi mahdollisesti toteuttaa itseään kokopäiväisesti.

Tekniikan ihmeet

- Piirrän klassiselle Canonin kopioperille, joka on sarjakuvapiirtäjien yleinen suosikki. Käytän Pelikanin tussia pullosta nautittuna, piirtämiseen hiuksia tekstausterää. Yhden stripin tekoaikaa ei voi paljastaa, sillä silloin menee pohja palkkiolta. Poimin ideoita mustakantisesta vihosta, laitan kellon deadlinepäivänä soimaan kuudelta ja tusnaan sarjan aamun aikana valmiiksi. Tekoa on nopeuttanut skannerin ja sähköpostin käyttö, mikä on sikälkin hyvä, että originaalit jäävät itselle. Ihan sama koska deadline on, teko menee aina viimeiseen hetkeen. Ovathan aikataulut

hyvät olemassa, mitään ei saisi koskaan tehtyä muuten.

- Myöhemmin tänä vuonna on tulossa myös Leopold ja Osvald-albumi. Siitä tulee sellainen demo-tyyppinen suoritus, käyntikortti. Tylkkärin lukijoiden keskuudessa sarja on ainakin suosittu, saavat sitten uudetkin opiskelijapolvet lukea vanhoja L&O-juttuja. Ovathan L&O tuttuja myös Ilta-Sanomien (kuukauden kotimainen 8/99) ja Puhkasiän lukijoille. Puhkasiassa sarja ilmestyy varmaan niin kauan kuin sitä lehteä vielä julkaistaan.

- En ole kovin innokkaasti käynyt sarjakuvafestivaaleilla, koska en oikein viihdy joukon keskellä. Ehtihän niitä idoleitua nähdä, kun ne laukkaavat Suomessa niin tiheään tahtiin. Gilbert Sheltonin haluaisin tavata, hänen juttujaan tulee luettua aina vaan uudelleen, Kalajoki ihailee.

Sarjakuva tuli otettua jossain vaiheessa vähän liian vakavasti, tein gradunikin sarjakuvista: "Will Eisnerin sarjakuvamaani Myrskyn silmään kertomuksena Yhdysvaltain juutalaissiirtolaisuudesta" (hyperlink <http://www.utu.fi/hum/historia/kh/opinnaytteet/tiivistelmat/204.html> <http://www.utu.fi/hum/historia/kh/opinnaytteet/tiivistelmat/204.html>)

- Siinä vaiheessa alkoi tuntua, että akateeminen annos on täynnä. Kyllä sarjakuvassa pitää olla rock'n rollia, kunolla monoa. ■

Leopold & Osvald TV-11/99

YLEHTUMINEN OMAAN OIKSENUKSEEN VAI YLIANNOSTUS? HÄH?

AI, SE SUUNNITTELEE TULEVAISUUTTAAN

HAUUA, EITÄ RUUMINI HAUDAISAN PARISIN PERE LACHAISEN KALMISTON JIMIN OIKKALLE RUOKELLE... TEINIT KAUITA MAAILMAN JONKAT TULIA PALVOMAAN NYHÄ NÄIKÄHOUSUJANI JA KALLIO-NIRAS TEKEE TUTUIMUKSEN NIVOSISTANI!

LUULETKO, EITÄ MINUN KANNATAISI TATUOIDA UUSI TAITTEILUNIMENI HAIUKSEENI...?

JOHNNIVANDU MCLEMMYRÖTEN EI TAIDA IH-A-A MAHTUA TULOJA KURKKAETTIN...

...VIELÄ ON 394 PÄIVÄÄ AIKAA!

T3 394

...NÄIN PAKUO SOTIVEROIDOTAN MIEH, JIKÄ ON LIITTYNYT UEME VIIKOLIA BÄNDIN... BUISITSI!

MIKÄ! MIKÄ! MIKÄ!

MIKÄ! MIKÄ! MIKÄ!

MIKÄ! MIKÄ! MIKÄ!

MIKÄ! MIKÄ! MIKÄ!